Ч. 284 (13.483). Львів, субота 28. жовтня 1933. Poczłowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Перед днем жалоби і протесту 29. жовтня.

ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ НАШИХ ВЛАДИК У СПРАВІ ГОЛОДУ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

Андрей Шептицький, Божою Милістю і Благословенням Святого Апостольського Престолу Митрополит Галицький, Архиепископ Львівський, Епископ Камянця Подільського,

Григорій Хомишин, Божою Милістю і Благословенням Святого Апостольського Престолу Епископ Станиславівський,

Йосафат Коциловський, Божою Милістю і Благословенням Святого Апостольського Престолу Епископ Перемиський, Самбірський і Сяніцький,

Григорій Лакота, Божою Милістю і Благословенням Святого Апостольського Престолу Епископ тит. Данійський, Помічник Перемиський,

Іван Лятишевський, Божою Милістю і Благословенням Святого Апостольського Престолу Епископ тит. Ададейський, Помічник Станиславівський,

Іван Бучко, Божою Милістю і Благословенням Святого Апостольського Престолу Епископ тит. Кадоенський, Помічник Львівський,

ВСЕЧЕСНОМУ ДУХОВЕНСТВУ І ВІРНИМ БОЖИЙ МИР ТА АРХИЄРЕЙСЬКЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ.

Протестуючи недавно проти злочинів більшовицької влади на Придніпрянській Україні, а передусім проти злочинів доконаних на сільському населенню — Ми спільним письмом заохочували Вас до посту, жалоби, молитви, до добрих діл для випрошення з неба Божого милосердя для страждучих і умираючих з голоду наших братів.

Ціле українське громадянство нашого краю послухало Нашого зазиву і Комітет Рятунку України установив по порозумінню з Нами на 29. жовтня — день національної жалоби і протесту з проханням торжественних богослужень і відповідних проповідей на цей день.

Ідучи назустріч бажанню Комітету, відзиваємося знову цим спільним посланням до вірних Нашої Церковної Провінції. Відзиваємося спільним посланням до всіх, щоби всіх зєднати у любові для наших терплячих братів.

Йде про рятування нашого народу, мусимо бути злучені любовю до того народу Христовою любовю в одно. Ця любов розтягається далеко поза границі Нашої Церковної Провінції й обіймає всіх українців і поза ними всіх терплячих, кривджених і вбогих. Вона обіймає і всіх незєдинених наших братів, що не мають великого щастя належати до вселюдної Церкви, до того Христом установленого, а по цілому світі розсіяного всесвітнього братства любови. Наша любов звертається з особлившим співчуттям і глибоким болем до тих, що там за кордонами терплять невиносимі муки і вмирають з голоду. На вид того, що там діється, дрож жаху і співчуття переходить майже ціле людство. Але те загальне співчуття не рятує голодуючих. Людська поміч при найліпшій волі мало може супроти страшної руїни. Ми є майже безсильні свідки нечуваних і небувалих подій.

Всеж таки з великою вдячністю мусимо на цьому місці згадати ті спочування нашій недолі зі сторони числених людей і народів, викликані Нашим першим письмом. З особлившою вдячністю вітаємо започатковану віденським Кардиналом Архиепископом Теодором Інніцером акцію для рятування України через створення у Відні інтернаціонального, міжконфесійного комітету.

А понад усе віра кріпить Нас обітницею, що можемо упросити з неба Божого милосердя. Віра кріпить нас обітницею тріюмфу правди і справедливости.

Ми віримо й надіємося, що
„Воскресне Бог і розсиплються вороги Його і втікатимуть від лиця Його. Як щезає дим так і щезнуть, як тане віск від вогню.
Так погибнуть грішники від лиця Божого, а праведники звеселяться.“

Першим нашим письмом Ми взивали Вас взагалі до молитви, жалоби й покути, а сьогодні вертаємо до того самого та заряджуємо, щоби в неділю 29. жовтня — в день, коли святкуємо празник Христового Царства — відбулися по всіх церквах торжественні богослуження, при яких буде відчитане це Наше письмо з відповідними поясненнями, при тім додаємо ще усильну раду покутних діл, посту, сповіди й милостині.

Від травня відбуваються по парохіях торжества, при яких українська молодь прирікає Христові Цареві досмертну вірність. В надії, що та посвята Христові обійме всю нашу молодь — особлившим покликом звертаємося до неї. „Много може молитва праведного“ — каже св. ап. Яков. Ми тим словом звертаємося до Тебе, Українська Католицька Молоде: багато може молитва невинних і чистих сердець. Прирікаючи Христові-Цареві в день Його празника на ціле життя вірність і послух, памятай про тих, що конаючи в болях, не мають потіхи молитви, св. Тайн і християнського похорону. Ви, невинні душі молодих, приймайте на себе хоч малу частину їх терпінь. Своєю покутою й молитвами сплатіть справедливости Божій за них. Такий закон Церкви — Христового тіла: як Христос муками і смертю заплатив за наші провини, так і ми одні за одних можемо терпіти, надолужувати, жертвувати своє життя та тим приспішувати кінцеву славну побіду Христа.

Благодать Господа Нашого Ісуса Христа і любов Бога Отця і причастя Святого Духа най буде зі всіми вами.

Дано у Львові, Станиславові й Перемишлі дня 17. жовтня Ювилейного Року 1933.

† **Андрей,** Митрополит. † **Григорій,** Епископ.
† **Йосафат,** Епископ. † **Іван,** Еп. пом. львів.
† **Іван,** Еп. пом. стан. † **Григорій,** Еп. пом. перем.

ДЕНЬ ЖАЛОБИ І ПРОТЕСТУ.

КОМУНІКАТ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДСЬКОГО КОМІТЕТУ РЯТУНКУ УКРАЇНИ.

I. У справі церковних свят у день 29. жовтня ц. р.

Український Громадський Комітет Рятунку України у Львові закликає все українське Громадянство до масової участи в торжественних Богослуженнях, що відправляться по всіх церквах і до загального посту в дні 29. жовтня.

II. У справі Товариських сходин членів наших установ.

У звязку з забороною прилюдних віч та зборів у день 29. жовтня ц. р. з приводу подій у Наддніпрянській Україні Комітет просить керманичів усіх наших установ перестерігати при влаштовуванні товариських сходин своїх членів точно законних постанов. Зокрема на **сходинах у дні 29. жовтня ц. р.,** присвячених розглядові положення наших братів над Дніпром, **можуть брати участь виключно тільки члени даної установи, при чому президія обовязана мати в часі сходин під рукою книгу членів та спис присутніх на сходинах членів, щоби на випадок приходу представника влади мати змогу доказати, що це сходини виключно тільки членів Товариства.**

Комітет звертає увагу, що участь у сходинах навіть одного нечлена моглаб спричинити дуже прикрі наслідки для Товариства, а навіть дати причину до розвязання Товариства.

Вкінці Комітет підкреслює, що сходини мусять мати поважний та гідний характер і не можуть займатися ніякою іншою темою тільки важким положенням наших братів на Наддніпрянській Україні.

За Діловий Комітет:

В. Мудрий, голова. **Д-р Іван Ґижа,** секретар.

В МІСЯЦІ ЖОВТНІ ПОВИНЕН КОЖНИЙ ПЕРЕДПЛАТНИК ПРИЄДНАТИ БОДАЙ ОДНОГО ПЕРЕДПЛАТНИКА.

Голод на Сов. Україні в р. р. 1921-22.

Наддніпрянська Україна, що здавна мала славу шпихліру Европи, покривала до світової війни більше половини всього хлібного експорту б. Росії. Правда, фактично вивозили з України не залишки хліба, а той запас збіжа, який залишався в наслідок ощадного споживання хліба його продуцентом. Всеж Україна нераз зазнавала голод не лише в прадавніх часах, а навіть в XX-му столітті. Особливо тяжкий був голод на Україні 1921—22 рр., про який і хочу подати тут деякі відомости на основі офіційних матеріялів.

Голод 1921-22 рр. охопив на Україні, за офіційними даними, пять тодішніх ґуберній, а саме — Донецьку, Миколаївську, Запорізьку, Катеринославську та Одеську, в яких нараховували 3,826.000 голодних, в тім числі 1,862.579 дітей (на 1. вересня 1922 р.)*

Народній Комісаріят Хліборобства України визначив дефіцит хліба в цих пятьох ґуберніях в скількості 16 міл. пудів, вказуючи, що „дефіцит буде покритий за рахунок смертности населення від голоду“[2]).

В дійсности якраз так і був „покритий“ дефіцит хліба на сов. Україні.

Особливо косила тоді, т. зв. набрескла хороба. „Ця хороба — читаємо в статті д-ра В. М. Когана — нищить тепер десятки й сотні тисяч голодних на Україні, вона обертає цілі села в безлюдні кладовища, вона — головна хороба, що заповнює тепер усі лічниці й дитячі притулки, вона закидає трупами поля, братські могили та кладовища на Україні“[3]). Ось як в тійже статті описується цю хоробу: „Людина пухне з голоду. Шкіра розтягується, ніби наповнюється ріднною, стає прозорою, мертво-блідою, восковою. Гарячки нема, температура нормальна, всі функції тіла слабнуть, серце працює дуже повільно, тони серця зовсім глухі, живчик повільний, до 28 в хвилину... Смерть у набресклих хорих наступає раптово, зовсім несподівано... На тлі повного голодування ця хороба займає перше місце, вона є причиною вимирання 50 відс. голодних. Тому, що голод 1921-22 рр. охопив також значну частину Сов. Росії, російська більшовицька влада звернулася до цілого світу з закликом про допомогу. Як відомо, на допомогу голодним в сов. республиках прийшли тоді благодійні організації Европи та Америки.

На Україні та в Криму годуванням голодних займалися тоді Нансенівська організація, АРА (American Relief Administration) та інші чужоземні організації. Одна АРА на 1. липня 1922 р. годувала в 4-ох українських ґуберніях 576 тисяч голодних. Крім того АРА організувала шпиталі, амбулярорії, інтернати та притулки для дітей, а в університетських містах відкривала їдальні для студентства. Так напр., в одній Одесі лише протягом двох місяців АРА видала в студентській їдальні 167.496 обідів.

Пожертви були не лише грошові, але й натурою. Чужоземні організації пожертвували тоді голодним в сов. республиках 26 міл. пудів

[1]) Итоги борьбы с голодом в 1921-22 гг. Издание Ц. К. Помгол. ВЦИК. Москва, 1922. IV + 499 стор. Див. 263—264 стор.

[2]) Голод. Сборник представительства Російського Общества Красного Креста в Америке. Нью-Йорк. 16 стор. Див. 30 стор.

[3]) О голоде. Сборник статей под редакцией д-ра В. М. Когана. Выпуск III. Болезни голода. Изд. Отдела медиц. и санит. просвещ. НКЗ Харьков. 1922. 32 стор. Див. 6—7 стор.

ріжних продуктів, в тім числі 60 відс. зерна. (Щодо грошевої збірки, то лише через представництво Російського Товариства Червоного Хреста в Америці від жовтня 1921 р. по 3. серпня 1922 р. було зібрано на допомогу голодним в сов. республиках 362.907 долярів[4]).

Хоч як значна була чужоземна допомога, всеж її не вистачало на те, щоб нагодувати всіх голодних. Так, з числа 1.862.579 голодних дітей які обчислено тоді в пятьох українських губерніях, годувалося лише 943.481, себто 50,6 відс.[5]).

Отож не диво, що ті голодні, які були позбавлені пайка, змушені були задовольняти свій голод ріжними харчевими сурогатами й навіть доходити до канібальства.

В своїй статті „Без хліба" С. Єфремов наводить з книжки „О голоде", яку видано в Харкові 1922 р. за редакцією проф. К. Н. Георгієвського д-ра В. М. Когана та проф. А. В. Палладіна, таку цитату: „Всі факти канібальства підтверджено актами лікарів, або осіб медичного персоналу й не підлягають жадному сумніву[6]).

Про число жертв від голоду 1921-22 рр. нема певних відомостей, бо люди мерли як мухи, а трупи тижнями валялися на вулицях, так що статистика, розуміється, не могла зареєструвати всіх випадків смерти від голоду. Як висловився д-р С. Ігумнов у збірнику „О голоде" за редакцією д-ра В. М. Когана, число жертв від голоду 1921-22 рр. можна визначити словами з літопису XII ст.: „никто же исповидати не может, несть бо сему постиженія: и пси бо, и звѣри, и птицы небесныя преизобильствоваху сицевою пищею", себто трупами. Деяким покажчиком смертности можуть служити статистичні дані про хороби людности на Сов. Україні в рр. 1921-22, але й ці дані є в значній мірі неповні. В 1920 р. на Україні було зареєстрованих 509.031 випадків плямистого тифу, 326.075 поворотного тифу, 125.772 черевного тифу. Так стояла справа в той ще не голодний рік на Сов. Україні. Може бути, що в рр. 1921-22 число хорих на ці заразливі хороби зменшилося саме тому, що більшість населення вже перенесла тифи в попередні роки, але смертність в голодних місцевостях України була надзвичайна. Так, в Одесі звичайний відсоток смертности був 18—21, а в грудні 1921 р. він досягає 40—50, в лютому-ж 1922 р. — 80—90 відс.[7]).

Люди помирали не стільки від заразливих хоріб, скільки просто від голоду. „В одному Херсоні випадки смерти від голоду в лічницях нараховуються лікарями вже сотнями, в околицях такого упорядкованого міста, як Одеса, трупи тижнями залишаються непоховані, лежать в кватирах, валяються по вулицях, скупчуються в скількості багатьох сотень у трупарнях і на кладовищах"[8]).

Такі жахливі підсумки голоду на Сов. Україні в рр. 1921-22, коли будьщо-будь була значна допомога з боку чужоземних організацій. Можна собі уявити, в якій мірі збільшиться число жертв в час теперішнього голоду на Сов. Україні, який охопив значно більшу територію ніж в 1921-22 рр., про який свідомо замовчує більшовицька влада!

* * *

Хочеться вірити, що почуття людяности підскаже й на цей раз цивілізованому світові прийти з допомогою українському народові й тим врятувати його від цілковитої загибелі на Сов. Україні.

Ст. Сірополко.

[4]) Голод... Нью-Йорк. Див. 136 стор.

[5]) Итоги борьби... Див. 264 стор.

[6]) С. Єфремов: Без хліба. Стаття поміщена в Ювілейному Збірникові на пошану акад. Д. І. Багалія. К., 1927. XI + 1 неп. + 194 + 1187 стор. Київ, 1927. Див. примітку на 60-ій стор.

[7]) О голоде... Под ред. д-ра В. М. Когана. Див 5 і 30 стор.

[8]) Ibid., 30 стор.

За національне виховання селянської дітвори.

(Стаття дискусійна).

У низці статтей старався я недавно звернути увагу нашого громадянства на пекучу потребу національного виховання (не навчання!) найширших мас нашої селянської дітвори. Нині хочу насвітлити кілька найважніших, суттєвих передумовин для позитивної розвязки цього важного питання.

Першою і найважнішою передумовою для позитивного наладнання національного виховання справді широких мас нашої селянської дітвори є ясна думка у наших провідних у виховні центрах, головнож у „Рідній Школі" та „Просвіті", про те, наладнати і почати планове — з огляду на мету і засоби — національне виховування найширших мас селянських дітей. Бо слід ствердити, що ні „Рідна Школа" ні „Просвіта", поза акцією діточих садків, не дають нині в справі національного виховання широких мас нашої селянської дітвори майже ніякої ініціятиви. А тимчасом енергійний провід, пляновість, ініціятива та інструування згори не тільки кількакратно скріпилиб ці незорґанізовані спроби національно виховувати сільську дітвору, які тут і там істнують та які тут і там спорадично повстають, але гонадто могли би вивести цю акцію на нові, ширші шляхи.

Другою передумовиною є роздобуття необхідних для тієї акції згори фондів. Ця справа не є така важка, якби це могло здаватися. Бож у поширенні таких напр. сільських діточих бібліотек (на які я старався недавно у низці статтей звернути увагу нашого громадянства, як на один із найуспішніших засобів національного виховання справді широких мас селянської дітвори) є безпосередньо, з купецького боку, зацікавлені всі наші видавництва для дітей, посередньо всі інші наші видавництва, книгарні і т. д., вкінці, на дальшу мету, одначе дуже глибоко, наша кооперація, отже і вся торговля, промисл і т. д. Значить, промислові засоби на таку ціль повинні би знайтися.

Вкінці третя і фактично найважча передумовина: притягнути до тієї акції загал нашого громадянства, у першу чергу наше безпосаднє вчительство та сільських священиків. Тут величезне, дуже важке завдання лягло би в першу чергу на всю нашу національну пресу. Нагороду за цей важкий труд дісталаб наша преса, правда, пізно, та зате та нагорода буде велика. Бо щойно тоді зможе наша преса справді успішно розвиватися, коли знайде піддержку у найширших масах. А ця підтримка є в простому відношенні до національного виховання тих мас, отже ця праця преси буде своєрідним робленням для себе „ринку збуту".

Якжеж тепер така акція національного виховування справді широких мас нашої дітвори, зокрема селянської, мала би в найзагальніших зарисах виглядати?

Цю акцію уявляю собі так: наші виховно-освітні центри виготовляють плян праці: на спільних конференціях із нашими діточими видавництвами, книгарнями і т. д. наладнують справу її фінансування; покликують до життя редакцію чи якенебудь інше тіло, якого завданням булоб давати безпосередню, постійну ініціятиву цілій акції „на низах", виготовляти окремі пляни, інструкції, давати поради, співпрацювати з видавництвами для дітей і т. д., і т. д. До тієї акції треба би притягнути всю нашу національну пресу в її власнім інтересі. Думаю, що все це можливе до зреалізування в найкоротшому часі.

В часі акції „жовтенят", „піонірів", „Соколів", „гарцюків" і т. д. треба нам, з уваги на нашу дійсність, перейти негайно на фронт виховання нашої дітвори. Чейже є у нас громадяни і установи, яким ця справа повинна лежати на серці!

Проблема тут порушена настільки важна і настільки пекуча, що я бажав би вірити, що мої слова не пролунають без відгомону і не будуть „горохом об стіну".

Ярослав Тотошир.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 28. ЖОВТНЯ 1933.

П. КОТОВИЧ

З літератури голодної України.

„...Сотні тисяч, ба міліони селян гинуть з голоду. Люди людей їдять. Чи при таких обставинах на Великій Україні можуть виходити ріжні „Гарти" та „Червоні Шляхи", і чи знайдуть вони читачів?

Перед нами № 2 „Червоного Шляху" за лютий 1933 року. На обкладинці читаємо: „Здано до складання 28. II. 33 р. Підписано до друку 8. IV. 33. р."... Вийшло з друку, догадуємось, в кінці травня, брошурування і розсилка забрали ще місяць часу — і щож дивного, що за кордоном це число найновіше...

Мусимо бути справедливі: українська книжка чи газета в СССР ніколи не дорівнювала пропорційно ані накладом, ані тим більше якістю паперу російській. Та оце число, що перед нами друковане на папері малощо не обгорточному. Від такого паперу журнал виглядає грубим, на віддаль навіть солідним, але коли візьмете до рук — місцями важко прочитати.

Та цього мало. Наклад „Червоного Шляху", в літах, коли виходив ще „Ваплітє", (в Одесі, Миколаєві, Дніпропетровському та ін.), числив понад десять тисяч примірників. Тепер, коли цей орґан став одиноким „місячником" красного письменства, він має всього 2.700 примірників накладу. Справді — занедбані музи...

Перечитуючи зміст цього найновішого числа „Червоного Шляху", нам здається, що тут пишуть не лише ті люди, про яких Пітіґріллі казав, що вони мають квиток третьої кляси, а їдуть в купе першої; ні, нам здається, що тут пишуть просто „зайці", без ніякого квитка, безхребетні людці, ґалапаси вже не на тілі українського народу, а на тілі його окупантів — сталінської кліки.

Де вони взялися ці люди? В свому романі „Рудня Ново-Смолянка" Л. Скрипник дає портрет свого героя: „...був один коваль, Часом звався... Схопив цей коваль молот, схопив матеріял і р-раз-р-аз почав людину кувати... людину з її поглядами, вчинками... Перший коваль недоробивши викинув, другий коваль, перекувавши на свій лад, додавши свого... змішав два різні світогляди, два різні „я" в одне єдине химерне й перекручене... І покрутивши головою відсунув третій коваль осторонь Льоньку до вільної години... Ось і стоїть Льонька... недокований і перекований, змішаний, загартований і перекручений... І Льонька Керчін — найвиразнійша фотографія своєї доби... А доба його й не „учора", але й не „завтра"...

Скрипникових Керчинів є багато в нашій добі, саме — недокованих і перекованих. Скорше недокованих, перекручених, без характеру, без світогляду. А найбільше їх у СРСР.

В. Поліщук якось писав: „Не кажіть, що гнучке та упруге — то безхребетне: ґумова шина міцнійша в роботі, аніж сталева. У вік легкоподатливого ґазу і невидимого радіо бути крицево-твердим і камяно-непохитним є глупота"... (Калейдоскопи). Чим не „макіявелізм"?

Цю теорію доповнює відозва Російської Асоціяції Пролетарських Письменників. Читаємо там: „Кожний розділ, кожний абзац промови т. Сталіна є вдячна тема для художнього твору. Ліквідація „бігання селянина з села до міста" (читая — відновлення кріпацтва. П. К.) та в звязку з цим нова постава питання про робочу силу, ...боротьба зі „зрівнялівкою" та „знеосібкою"... хіба це не теми для повноцінних художніх творів, хіба це не потребує освідомлення в романі, оповіданні, віршах, нарисах, хіба не треба мобілізувати навколо цих тем увагу письменницьких кадрів РАПП-у?".

Отож „кадри", заохочені таким багатим вибором тем, ретельно взялися до писання.

Сталін, як „фаховець" від національного питання, сказав був, що „Українська армія — це були наймити буржуазії, а В. Бобинський спішить це „художньо" довести. „Старі діди, старші господарі з ляндштурми (їх на фронт не брали) та жінки — все говорили про панську землю, що ділитимуть, а тим часом панського двора стерегла українська військова варта, яку утримував і харчував директор маєтку, і з ліса не вільно було брати навіть ріща". („Батько", „Ч. Ш.", ч. 2. 1933, стр. 21).

Натомість, як прийшли большевики, то: „Кільканадцятьом з найбідніших у селі роздарували по дійній корові, з панських. Було якось дивно. Не вірилось, що так воно вже й остане" (стр. 28).

Яке діло Бобинського до того, що тепер уже здається дивуватись нічого, що вже видно: так воно не мало зостати. Навпаки, там де панують большевики, забрали назад не лише панські, а всі корови, бо навіть курей не лишили, що там люди пухнуть і мруть з голоду, — яке, кажемо, діло до того Бобинському? Він свою „пайку" дістає реґулярно і напевно з голоду не пухне (як що взагалі живе в „раю" а не „мучиться" десь у „капіталістичній" країні).

Радісно бренить на колгоспних ланах комсомольська пісня! — кінчить Микола Дукин, а

Наглий суд над Лемиком.

Нагла судова розправа проти Миколи Лемика, атентатчика на радянський консулят у Львові, розпічнеться в понеділок, 30. ц. м. Предсідником трибуналу буде судия о. с. Медииський, вотантами д-р Дворжак і Міхаля. Обвинувачує віцепрокуратор д-р Прахтель-Моравянський.

—o—

Ревізії й арештування.

ЛЬВІВ.

Дня 24. ц. м. перевела львівська поліція ревізію в домі п. Миколи Антоновича при вул. Бічна Пасічної ч. 243, після чого забрала в собою студента прав Омеляна Антоновича.

Дня 25. жовтня п. р. переведено ревізію в п. Івана Бедрила, секретаря Редакції „Української Загальної Енциклопедії". Ревізія тревала від год. 15 до 17. Поліція забрала кореспонденцію та деякі книжки.

ДРОГОБИЧЧИНА.

Дня 19. ц. м. арештували в Тустановичах студ. Лаврова у хвилині, як він вернув з Дрогобича. Арештованого відставили до Дрогобича.

СОКАЛЬЩИНА.

В Сокалі перевела поліція ревізії в учениць учит. семинарії Анни Ромвновської, Кравчуківної, Томчуківної, Тимчуківної, Я. Свидницької і М. Ганіткевичівної. Була теж ревізія в читальні „Просвіти" і в тих членів,

Ширіть наш часопис!

які в ній були присутні. Крім того була ревізія в голови читальні мґ-ра Волод. Стефанишина та у п. С. Семенюківної, Соколовської, Баранівної і Борисівної. З них всіх відставили до судових арештів лише п. Соколовську.

В сокальському повіті арештували Володимира Леська, Степана Трохимчука й Івана Демчука з Бобятина та Андрія Дячишина з Боянич, яких відставили до судових арештів.

Поголоска про скликання сойму.

В найближчих днях надіються розпорядку президента Мосціцького в справі скликання сойму і сенату. Перше засідання сойму відбудеться мабуть 3. листопада. На дневному порядку перше читання буджетового прелімінаря. У звязку з тим валяться експозе міністра скарбу Завадського, після чого булаб переведена дискусія. Після передступних праць соймова сесія буде правдоподібно відложена на 30 днів.

—o—

Ґен. Тугачевський їде до Варшави.

Зачувати, що з ескадрою радянських літаків, які мають незабаром прибути з візитою до Польщі, прилетить також ґен. Тугачевський, головний командант червоної армії в 1920 р

щоб не довести ще яскравіше, він у своїй повелі „Діл Тополя" подає картини з незавного минулого кріпацтва (отже не радянського, але старого дореформного кріпацтва).

„Тисячі жінць і женців у чорному від пороху і поту дранті простяглися довгою розстрільною у панських пшеницях. Їх пече невблагане сонце, пече гірка спрага, пече крик немовлят під копами. Їх обдає хмарами курява з-під коліс панських фаетонів на шляху, топчуть і полохають коні в дикій панській гонитві за зайцем, холодний піт смертельної втоми заливає розпечену, віками невипростовану спину. І над усім тим канчук, зведений вгору канчук, невблаганий канчук, вже навіть і недошкульний своєю моторошною звичайністю. Канчук увійшов у свідомість, канчук зрісся в спиною, і здається часом, що то не падає він на спину згори, а відривають його прирослого від зболілого тіла"…. (стор. 47).

Що й казати, картини сумні, але за кріпацтва „жали серпами, вмивалися потом, закшувалися (?) кровю під обіздниковим канчуком, народжувалися, зростали й старілися і вмірали над панським снопом" (стор. 47). Отже „старілися і вмірали" а не гинули за молоду в Соловецьких снігах, в льохах ДПУ, не пухли і не мерли, як мухи з голоду… Щож, пан Дукин не бачить цієї ріжниці? Ні, він, пяний від своїх письменницьких успіхів (його „твори" друкують!), вигукує: „Хай густіше куряться димарі віднятих (!) у капіталістів заводів, хай рясніше родять колишні панські, а нині колгоспні лани, хай голосніше лунають дитячий сміх і комсомольська пісня в тисячах панських і поміщицьких палаців!" (стор. 53)

(Докінчення буде.)

—o—

„Запродались польським обшарникам!…"

Текст постанови про виключення галицьких учених з Академії Наук.

Постанова президії ВУАН про виключення галицьких академиків, про що ми перші принесли звістку, виглядає в буквальному тексті ось так:

Академики ВУАН: Возняк, Колесса, Студинський і Щурат, які нераз деклярували свою охоту брати участь у культурному будівництві Радянської України, були вибрані на тій підставі до ВУАН. В дійсності названі тісно звязалися зі сферами пануючих кляс у Польщі, які у відношені до Радянського Союзу провадять політику інтервенції. Возняк, Колесса, Студинський і Щурат запродалися польським обшарникам, які хочуть наново поневолити працюючих України і відбудувати на Україні поміщицький лад. Узявши все це під увагу президія ВУАН постановляє: академиків Возняка, Колессу, Студинського і Щурата виключити зі складу Академії і позбавити титулу академиків, як ворогів працюючих мас України".

Українці й жидівська справа на Конґресі національних меншин.

Як пригадуємо, „Хвіля", реферуючи останній конґрес національних меншин з другої половини вересня ц. р. із Берна, подала інформації, немов би українські делеґати з Галичини займали на тому конґресі антисемітське становище, солідаризуючись з німцями. „Хвіля" йшла навіть так далеко, що повідомила про розлам на цьому тлі поміж українськими делеґатами з Галичини та Румунії. Пос. Розмарін у своєму обширному інтерв'ю („Хвіля" з 25. IX) зокрема приділив місце згори галицьким українцям поруч із німцями проти всіх інших меншин на випадок, колиб справа була найшлася на порядку нарад конґресу або колиб конґрес розбився на два табори.

Від українських делеґатів, які щойно в останніх днях повернули до краю, довідуємося подрібно, що все це або видумка кореспондента або суб'єктивний нічим не обоснований погляд жидівського політика. Галицькі й буковинські українські делеґати виступали в усіх справах на конґресі одноцільо й солідарно. Не лише назовні але й внутрі не було між цими делеґатами ніяких розходжень. Забирали за весь час конґресу лише двічі голос: до справи голоду на Україні (пос. М. Рудницька) та до справи територіяльної автономії (сен. В. Залозецький). Ніяких інших українських виступів на конґресі не було, а зокрема що торкається жидівської справи, то взагалі та справа не прийшла на чергу нарад. На устійнення порядку нарад та втягнення туди чи усунення жидівської справи — українці не мали ніякого впливу. Становище УНДО, якого делеґати виступали на конґресі, супроти жидівської проблеми відоме і нічого з антисемітизмом воно спільного не мало і не має. Тим самим і делеґати не могли в ніякій антисемітській акції анґажуватися.

„Зїзд талєргофців" не відбудеться.

Довідуємося, що т. зв. „зїзд талєргофців" скликаний на вівторок 30. ц. м. до Львова, не відбудеться, бо влада відмовила свого дозволу на той день.

Таким робом ті люди з провінції, що не орієнтуючись у ситуації, задумували вибратись на той зїзд до Львова, не понесуть непотрібних коштів, а дехто з аранжерів уникне компромітації.

Справа львівського „Нар. Дому".

Невже резиґнація комісаря Михайла Бачинського?

В понеділок 23. ц. м. розійшлася в москвофільських кругах Львова вістка, що **комісар „Нар. Дому" і посол ББ. Михайло Бачинський,** за урядування якого дійшла та установа до близько 2 міліонів зол. довгу, **нібито уступив зі свого становища і виїхав до Варшави.** Мета його поїздки невідома: одні кажуть, що Бачинський хоче себе якось рятувати, інші, що поїхав туди з жалобою, тільки не знати, на кого.

Кажуть, що на рішення комісаря Бачинського уступити з комісарства в „Нар. Домі" вплинула повна безвиглядність якоїнебудь санації тої установи. Як відомо, ком. Бачинський разом зі своїм поплечником Слезюком старався в останньому часі продати церкву при вул. Зибликевича для цілей військовости і з тією метою переговорював з ґен. Половичем. Проти цього плану протестували у львівському воєвідстві делеґації українців, а потім і москвофілів і до трансакції, яка мала принайменше на якийсь час санувати фінанси „Нар. Дому", не дійшло. Бачучи, що й остання дошка рятунку заломилася, вніс ком. Бачинський прохання звільнити його з уряду. Чи не за пізно?

Японський міністр про американсько-большовицьке зближення.

У звязку з виміною телеґрам між Рузвельтом і Калініном міністр закордонних справ Японії, Гірото, сказав:

„Розумію факт запрошення Літвінова до Вашинґтону, одначе сумніваюся, щоби балачки, які там відбудуться, довели до визнання СРСР Америкою. Вашинґтонська конференція безсумніву виявить, чи співпраця держави зовсім капіталістичної можлива з одиноков в світі комуністичною державою. Коли так станеться, то це буде доказ, що комунізм не є небезпечний. Американсько-большовицьке зближення булоб тоді одним із найбільших експериментів в історії людства. Хід подій в тій справі Японія слідкуватиме цікаво. Та помиляються ті, які думають, що зближення двох держав може заважити на положенні Японії на Далекому Сході".

—o—

Міністри на виборчій аґітації.

БЕРЛІН, 26. X. ПАТ. В масовій виборчій кампанії, що розпочалася в Німеччині, беруть участь побіч Гітлера всі інші націонал-соціялістичні міністри. Вчора Гітлер був у Ганновері, де на виборчому мітинґу заатакував гостро версайський трактат, запевняючи, що Німеччина хоче порозуміння з іншими народами. Однак якщо світ думає, що буде диктувати Німеччині свою волю, то зробить це хіба без підпису канцлера і німецького народу. Гітлер підкреслив, що ніхто його не заахробує, як і ніколи того досі не зробив.

Одночасно в Штетені промовляв Ґерінґ, який заявив м. і., що після берлінської промови Гітлера німецький нарід мусить зрозуміти в чому діло. Не ходить про озброєння ані розброєння, але про рівні права для Німеччини.

—o—

170.000 інтернованих.

ПАРИЖ, 26. X. ПАТ. „Парі Суар" довідується з Берліну, що на основі інформацій з дипльоматичних кол число інтернованих у концентраційних таборах в Німеччині переходить 170 тисяч осіб. Поголоски про амнестію для політичних вязнів після плебісциту 12 листопада дементовано.

Домагаються дальших фортифікацій.

ПАРИЖ, 26. X. ПАТ. На спеціяльну увагу заслугує вчорашнє рішення військової комісії сенату, що одноголосно рішила виступити з внесенням вибудувати на кордонах Франції перстень постійних оборонних фортифікацій. Комісія з признанням цінить зусилля бельгійського народу в справі забезпечення кордонів, однак виходячи з заложення, що столиця Франції находиться занадто близько північного кордону, рішили звернути увагу міністерства війни і майбутнього уряду на конечність розпочати чимскорше фортифікаційні роботи.

—o—

Саро творить новий каб'нет.

З Парижа повідомляють, що президент республики Лебрен поручив місію створення нового уряду Альбертові Саро, який відбув уже конференції зі своїми політичними приятелями. Саро має 61 літ, є з фаху адвокатом і знаменитим публіцистом. Займав високі державні становища і був кілька разів міністром ріжних ресортів, м. і. внутрішніх справ.

Закарпаття.

УКРАЇНСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО НА ЗАКАРПАТТІ.

Стан нашого шкільництва тепер, супроти шкільництва за часів австро-угорської монархії, далеко ліпший. Статистика з року 1913—14 зазначує на території П. Руси число учителів народніх шкіл 980, учителів горожанських шкіл 76, учителів середніх шкіл 100. Статистика з р. 1931 („Шкільництво Підкарпатської Руси в теперішности", Державне Видавництво, Прага, 1933) зазначує такий стан учительства: учителів народніх шкіл 2.134, учителів горожанських шкіл 323, професорів середніх шкіл 162. Отже наведена статистика показує велику ріжницю між шкільництвом теперішнім і передпереворотовим.

Але для нас, українців, ще більшу вагу має той факт, що з наведеного числа учителів з року 1931 припадав на школи наші, тобто українські, таке число: учителів народніх шкіл 1.277, горожанських шкіл 147, учителів середніх шкіл 108. Наведене число наших учителів є доказом того, що розвиток нашої народньої культури тут на добрій дорозі.

Розвиток нашого шкільництва, особливо народнього, виказує щороку дальший поступ. Шкільна управа всіми способами працює в тім напрямі, щоби ніодна дитина не лишилася без шкільної науки. Цього шкільного року були приняті до шкіл усі абсольвенти наших учительських семинарій, а також абсольвенти середніх шкіл і торговельної академії, котрі того просили. Отже число наших учителів за минулі два роки зросло вже недалеко до числа 2.000. Цей розвиток має велике значіння для нас не лише із сторони культурної, але й зі сторони соціяльної.

(„Свобода")).

НОВИЙ СИРОТИНЕЦЬ.

Після того, як СС. Василіянки в Ужгороді програли процес (що тягнувся 10 років!) з далекою родиною пок. вдови Поґаньової, яка була записала їм своє майно на ведення сиротинця, здавалося, що той сиротинець, по 12 роках виховної праці перестане істнувати. Не допустив до того відомий діяч на Закарпатті о. Августин Волошин зі своєю дружиною, що записали на потреби сиротинця свій дім на вулиці Раковція, який представляє вартість близько 300.000 ч. к. Назва того нового сиротинця буде така: Греко-кат. сиротинець „Свята Родина" в Ужгороді. Посвячення нового сиротинця відбудеться в неділю 5. XI. ц. р.

КУРІНІ СТАРШИХ ПЛАСТУНІВ.

Як відомо, на Закарпатті дуже гарно розвивається Український Пласт. Тепер творять там куріні старших пластунів, до яких належать пластуни понад 18 років, учителі і всі ті громадяни, які бажають працювати для пластової ідеї. Дня 8. X. ц. р. оснувався третій з черги курінь старших пластунів на Закарпатті у Вел. Бичкові.

—o—

За збут хліборобських продуктів.

Анкета Центросоюзу в справі збуту живини.

В дні 21. жовтня ц. р. відбулася в Центросоюзі анкета в справі збуту живини, в якій взяли участь збутові референти Окружних Союзів та повітові агрономи. Присутніх з краю було 41 делегатів, які заступали 31 окружних осередків.

Анкету відкрив президент Центросоюзу **Остап Луцький** промовою, в якій представив основи розвитку сільсько-господарської кооперації загалом та зупинився на цих основах у нас зокрема. Потім представив завдання нашої сільсько-господарської кооперації та вигляди її розвитку у найближчому часі. Вкінці обговорив конечність піднести якість наших сільсько-господарських продуктів, зокрема живини. Тому, що справа збуту живини і її належної продукції є одною справою, скликав Центросоюз отсю анкету, в якій беруть участь разом збутові референти окружних осередків та повітові агрономи „Сільського Господаря".

З черги інж. д-р Е. Храпливий виголосив реферат „Про співпрацю агрономів у збутовій роботі кооперації". Потім реферат „Про гуртки годівлі безрог при Кружках „Сільського Господаря" виголосив інж. д-р М. Холевчук, а третій реферат „Про добутні і відємні сторінки збуту живини" виголосив дир. О. Радловський.

У рефератах обговорено створення Центросоюзом і „Сільським Господарем" Інспекторату Агрономічної Праці, що складається з дирекцій обох установ і має за завдання укладати спільні плини агрономічної та збутової роботи й контролювати їх переведення в терені. Дальше обговорено чергове завдання підготовки збуту безрог через належну годівельну працю „Сільського Господаря", а вкінці переднскутовано дотеперішню роботу у збуті безрог та намічено напрямні дальшої праці у цій ділянці. В дискусії забирали слово: д-р Т. Війтко (Золочів), д-р П. Палійчук (Теребовля), пос. С. Кузик (Рогатин), інж. М. Творидло (Львів), інж. Гр. Задіяк (Станиславів), інж. Р. Голод (Зборів), дир. О. Станимір (Перемишль), дир. М. Хархаліс (Бучач), інж. В. Вакуловський (Рогатин), дир. І. Наконечний (Борщів), інж. Р. Мамчин (Золочів), інж. Ф. Савчук (Бучач), інж. І. Семичук (Станиславів). По дискусії давали пояснення до всіх затронутих справ референти, предсідник та директори Центросоюзу.

В дискусії обговорено докладно справу підготовки належного збутового матеріялу безрог, а також цілу техніку збуту цих тварин при помочі нашої кооперації. У висліді близько шість-годинної наради вирішено такі постанови:

1) Збутова анкета з дня 21. X. 1933 стверджує, що організування збуту сільсько-господарських плодів і тварин є конечністю для сільського продуцента й кооперації. Центросоюз подбає за те, що будуть визначені округи для збуту безрог для тих районів, які збуту досі ще не ведуть. Дальше анкета стверджує, що певність успіху хліборобської кооперації проявляється передовсім у збуті хліборобських продуктів. Попри добру техніку збуту кооперація рівночасно мусить дбати про підготовку чимраз кращого продукту, якнайліпше пристосованого до ринків збуту. Тому анкета витає утворення спільними силами Центросоюзу і „Сільського Господаря", Інспекторату Агрономічної Праці і заявляється за якнайтіснішою пляновою співпрацею кооперативних техніків збуту з агрономами та за таким технічним переводженням збуту, який приспішував би процес доцільнішої годівлі.

2) Анкета уважає конечним організувати секції годівлі безрог при Кружках і Філіях „Сільського Господаря", а кооперація для загального закупу і збуту повинна подбати про добрий годівельний матеріял.

3) Анкета приймає засаду, що збутом займається у нас тільки кооперація, а де це зі зовнішніх і від кооперації незалежних причин неможливе, має цю роботу вести „Сільський Господар".

4) Анкета заявляється проти всякої монополізації збуту, а зате є за тим, щоб організацією і веденням збуту займалися тільки такі установи, які мають відповідний апарат, що стоїть під контролею членів-продуцентів та які через те одиноко дають запоруку солідної праці та певність, що будуть берегти тільки інтереси продуцентів.

5) Наша кооперативна організація мусить визначатися якнайбільшою солідарністю, яка таксамо обовязує хліборобів-продуцентів. Анкета вважає, що не може вдатися збут, де продуценти дивляться на кооператив тільки як на купця, який може приняти і найгірший товар.

6) Анкета уважає, що досі наша кооперація звертала замалу увагу на внутрішній ринок збуту мясних виробів і поручає Центросоюзові підготовити ґрунт для збуту мясних перетворів у краю.

Господарсько-садівнича школа „Просвіти" в Милованні.

(З приводу закінчення 12-ого з черги господарського курсу).

В шкільному році 1933 школа вела 7-місячний господарський курс у часі від 2. III. — 14. X. Цей курс є дванадцятим з черги за час істнування школи. До світової війни відбулися у школі 3 короткеречинцеві господарські курси. Світова війна припинила всяку діяльність школи і знищила весь довоєнний дорібок враз із будинками й інвентарем. Брак фондів і політичне положення зах.-українських земель не дозволили в перших роках по світовій і нашій війні наладнати правильну працю школи. В 1922 р. відбувся вправді пятимісячний господарський курс, одначе правильна праця була до 1925 р. неможлива. Щойно з 1. XI. 1925 р. рішився Головний Виділ „Просвіти" розпочати правильну працю школи і веде її, не зважаючи на незвичайно важкі умовини, по нинішній день. Від 1. XI. 1925 р. відбулося у школі 8 господарських курсів, а саме: один пятимісячний, три семимісячні, а від 1. I. 1930 р. перемінив Головний Виділ школу на однорічну з одинацятьмісячним курсом навчання. В тім часі покінчило школу 167 учеників. Признаючи велике значіння кооперації для піднесення добробуту села, уладжувала школа для своїх учнів кожного року спеціяльні курси кооперативного книго- і діловодства, на які приймала також спеціяльно на ті курси зголошених учасників. Від 1925 відбулося 8 таких курсів; покінчило їх окрім постійних учеників школи 112 учасників.

Плян навчання у школі охоплює всі галузи знання, що мають якунебудь вартість у господарській праці нашого селянина. Учні познайомлюються теоретично і практично з найважнішими основами управи ріллі і ростин, годівлі домашніх тварин, городництва, садівництва, пасічництва; спеціяльну увагу присвячують у школі навчанню організації селянських господарств. У звітовому році ввели також обовязкове навчання організації і ведення контролі молочности. Заохочуючи учеників до плекання дрібних сільсько-господарських тварин, школа ввела у програму білошкірничий курс. Перший такий курс відбувся саме у звітовому році. Крім фахової освіти школа дбає про те, аби вийшли з неї здисципліновані громадяни, що мають працювати на селах не лиш над піднесенням свого господарства, але також занятися організацією культурно-освітніх установ. В цій цілі проходять ученики курс української літератури, історії, географії та інших загально-освітніх предметів. Шкільна кооператива й освітній гурток дають ученикам змогу практично привчатися до праці в установах села.

У звітовому році вписалося до школи 42 учеників, школу покінчило 34. З товмацького повіту було 15 учеників, у тім місцевих 8; загально було 25 учеників зі станиславівського, 9 з львівського і тернопільського воєвідства. Ученики були у віці від 15—34 літ. На загальне число 34 учеників 30 покінчило народню школу, 4 мало 2—6 гімназійних клас; 5 учеників — це діти беззечельних батьків, батьки 14 учеників є власниками господарства до 2 га, господарства до 5 га мають батьки 13 учеників і лиш двох учеників має дома господарство повище 5 га.

В часі курсу було 183 днів навчання. Теоретична наука відбувалася щоденно від 7—12 год. передполуднем, практичні заняття були кожного дня від 14—18 год. Всіх годин теоретичного навчання було 732, з того припадає на фахові предмети 318, на помічні 78, на кооперативне книго- і діловодство 62, на загально-освітні предмети 230, вкінці на теорію білошкірництва 14 годин. У школі вчать: священик, 3 фахові вчителі, 1 народний учитель, а до навчання кооперативного знання, ветеринарії і білошкірництва доїздили прелеґенти-фахівці.

Доповненням теоретичного навчання були практичні заняття. Ученики виконували працю в городі, шкілках, саді, оборі, хліві, курниках, пасіці і столярських варстатах школи. В яриннім городі простору 1 морга виконували ученики всі праці від посіву до збору й дістали з цього городу безплатно всяку ярину для своєї кооперативної кухні. У шкілках і саді познайомились ученики зі способами плекання деревець і з всякими працями у шкілкарстві й саді. Школа звертала увагу учеників також на декоративне городництво, бо плекаючи в себе ріжні роди квітів, давала змогу пізнати й цю ділянку городництва. Відбуваючи по черзі тижневі дижури в оборі, хліві й курниках, мали ученики змогу практично присвоїти собі правила раціонального плекання домашніх тварин, у першу чергу контролі молочности коров та несливости курей. З метою наглядного прикладу раціонального плекання безрог веде школа з учениками від 4 місяців показове кормлення безрог на основі норм і селянським способом; цей досвід, хоч ще не закінчений, дав ученикам наглядний доказ користей при раціональному кормленні. У шкільній пасіці, яку школа набула в біжучому році від Т-ва „Сільський Господар" у Львові, мали ученики змогу пізнати ріжні роди уликів і способи їх ведення. У столярських варстатах, урухомлених також у звітовому році, мали ученики змогу під наглядом фахового столяря привчатися самим зробити чи направити найпотрібніше господарське приладдя. В Районовій Молочарні „Маслосоюзу" в Милованні відбували ученики по черзі молочарську практику; спосіб організування й ведення контролі молочности на селі переходили ученики практично з контрольорами молочности в Милованні й Рошневі. У звязку з організацією контролі молочности брали ученики участь у двох переглядах худоби, а саме в Рошневі і Милованні. Школа уладила також білошкірничий курс, у часі якого виправили ученики кільканадцять шкір (кріличих, телячих, кінську і коровячі).

До полевих робіт учеників не вживали, бо простір поля школи за великий, так, що на працю учеників школа не рахує. Зате переведено з учениками досліди з штучними погноями на полях школи і селянських сіножатях. Пізнали ученики і великі господарські машини, пр. січкарню, тріер, молотілку, млинок, віялку, способи заправлювання сівного зерна, а в полі показово раціональне виконування всяких робіт.

Школа започаткувала пропаганду раціональної управи ростин і ярин і тому уладила у селі в одного з учеників школи взірцевий селянський яринний город, а в громадян села шість показових парцель відповідної управи пашних буряків.

Як у попередніх роках, так і в біжучому році працює у шкілках, городі і саді 3 практикантів, бувших учеників школи.

Школа спішить радо з ветеринарною поміччю місцевим та околичним селянам, особливо в останньому часі бере живу участь у лічені селянських коров на катастрофально поширений нежит похви. Учителі школи працюють у культурно-освітніх та економічних установах села й околиці та уладжують часті відчити, сходини й наради.

Кінцевий іспит відбувся 13., святочне закінчення 14. жовтня ц. р. На закінчення прибули: голова Т-ва „Просвіта" д-р І. Брик, сенатор д-р І. Макух, начальні директори „Маслосоюзу" у Львові інж. А. Палій і Мудрик, делегат опікунчого комітету школи у Станиславові дир. Швалюк і референт школи при Головнім Виділі інж. д-р Холевчук.

В КОМІСАР ЛІГИ ДЛЯ СПРАВ УТІКАЧІВ.

ЖЕНЕВА, 26. X. ПАТ. Предсідник Ради Ліги іменував високим комісарем Ліги для справ утікачів із Німеччини Джеймса Дж. Мекдональда, американського горожанина, предсідника американської організації „Форин Поліс Ecoціейшен". Американський уряд зголився виделегувати офіціяльного представника до адм. ради, який буде помагати високому комісареві.

—o—

ІРЛЯНДЕЦЬ В. КОМІСАРЕМ ДАНЦІГА.

ЖЕНЕВА, 26. X. ПАТ. Рада Ліги Націй на вчорашньому засіданні іменувала одноголосно ірляндця Сін Лестера високим комісарем Ліги Націй в Данцігу. Лестер постійний представник ірляндського уряду де Валєри в Женеві, здобув собі тут великі симпатії, виступаючи при ріжних нагодах як речник менших держав проти великих держав. Родився Лестер 1889. р. Від 20-го року життя брав участь у незалежницькому ірляндському русі сінфейнерів. Лестер був журналістом. В 1922. р. вступив до м-ства закордонних справ, а в 1929. р. іменували його постійним делегатом Ірляндії при Лізі Націй, опісля вибрали його непостійним членом Ради Ліги. Останніми часами був Лестер меншинним справоздавцем.

Страшна катастрофа.

ПАРИЖ, 26. X. ПАТ. Залізнича катастрофа під Еврс викликала в Парижі величезне враження. Розміри тієї катастрофи далеко більші, ніж спершу думали. На основі останніх вісток число вбитих дійшло до 37 осіб. Крім того є 86 пасажирів ранених, з чого 37 находиться у шпиталі. Слідча комісія ще не устійнила причини катастрофи.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.**

— **Кабінет косметичний „Dictinction"** Коперника 42 а, II. п. Тел. 72-18, поправляє найбільше знищену церу, стосує відмолодні лікувельні маски, вигладжує зморшки, усуває червоність і всякі дефекти шкіри. Всім Вп. Паням дякує за дотеперішнє довіря і запрошує до дальших відвідин. Постійна опіка і порада безплатно. Ціни лікування знижені. „Dictinction"

— **В день національної жалоби** і протесту з приводу голоду та інших жахливих подій на Рад. Україні, в неділю, 29. ц. м. відправиться в Архикатедральному Соборі св. Юрія в год. 10. рано торжественна Архиєрейська Служба Божа в намірені Українського Народу. Про чисельну участь вірних просить — **Архикатедральний Парохіяльний Уряд.**

— **Академічна Служба Божа на інтенцію умолення Божого Милосердя** для голодуючої України і заупокійна Панахида за померших голодовою і мученицькою смертю відправиться в неділю, дня 29. жовтня в год. 9. у церкві св. Духа при вул. Коперника.

— **Позір Грималівщина!** В день народньої жалоби 29. ц. м. український молодий театр „Заграва" дає в Грималові святочну виставу п. з. „Шумі Маріца". Чистий дохід призначений на допомогу голодуючим на Вел. Україні.

— **Консулят чехословацької республики** у Львові повідомляє, що в суботу 28. жовтня ц. р. з причини народнього чехословацького свята урядувати не буде. Консуль д-р Ірасек буде з тієї нагоди приймати прихильників Чехословаччини і членів чехословацької кольонії того дня в домівці консуляту від год. 11—13 вполудне, при вул. Уейського ч. 4.

— **До абсольвентів(ок) Торговельної Школи і курсів!** Свого часу оголосили ми зазив до абсольвентів(ок) нашої школи і курсів, які мають платну працю, а вчилися у нас даром, або за зниженою оплатою, щоби вирівняли свій довг. З огляду на ріжну валюту ми пропонували, щоби платити згідно з теперішніми оплатами, отже по 35 зол. у місяць. На жаль, лише нечисленні пішли за нашим зазивом. Тепер тяжке матеріяльне положення примушує нас цей зазив повторити, тож горячо завзиваємо тих абсольвентів(ок), що завдяки нашій школі добули хліб, аби сповнили свій обовязок супроти школи і бодай умовними ратами сплатили свій довг за науку. Тим, що не зможуть собі пригадати свого обовязку, допоможемо поіменною пригадкою в часописах, бо не маємо їх адрес. — **Управа Торговельної Школи і курсів у Львові,** вул. Корнякта ч. 1/III. п.

— **Під увагу українським філятелістам.** Ділимося з українськими філятелістами приємною вісткою, що Українське Філятелістичне Т-во у Львові, яке від якогось часу не проявляло майже ніякої діяльности, скликує заходом кількох рухливіших одиниць свої загальні збори. Ті збори відбудуться в суботу 28. ц. м. в год. 7. веч. у домівці бібліотеки Т-ва „Просвіта" у Львові, Ринок 10, I. пов. На зборах, крім чисто ділових справ, виголосить п. Вол. Кипріян реферат на тему: „Огляд українського філятелістичного руху", після якого відбудеться дискусія. Всі члени Т-ва і прихильники української філятелії повинні на тих зборах явитися.

— **Радянсько-українська фільма.** „Українфільми" виготовив на 16-ті роковини жовтневої революції звукову фільму „Коліївщина". Є це історична фільма з часів селянського повстання на Україні проти Польщі в 1767 і 1768 р. Автором і режисером фільми є грузин Кавалерідзе, з акторів виріжнюються: Маряненко (Ґонта), Антонович (Залізняк) і Сердюк. Радянська преса обговорює фільму з великими похвалами як визначний твір радянського фільмового мистецтва.

— **Шкільні одностроі.** Міністерство освіти повідомило шкільні кураторії, що реформа одностроїв для молоді середніх шкіл буде переведена на протязі двох років. Обовязкова одностроєва ноша буде введена зі шкільним роком 1934-5 а в дальших двох роках будуть введені одностроєві плащі.

— **Відкриття нової вистави** творів мистецтва відбудеться в неділю, 29. ц. м. в салях польського Т-ва прихильників мистецтва у Львові (будинок Промислового Музею, вул. Дідушицьких ч. 1). Будуть виставлені графічні праці визначних мистців і килими з Дрогоівки та Ладичина.

— **Полк. Беліна-Пражмовський вертає до армії.** Львівський воєвода полк. Беліна-Пражмовський має покинути своє становище. Іменований генералом буде приділений до інспекторату армії.

— **Не буде підвишки цін вугля.** У звязку з поголосками про подорожіння вугля польська вуглева конвенція оголошує, що не має права підвищити вуглеві ціни, бо їх устійнює міністерство промислу і торговлі.

— **Банк Польський обнизив процент.** Рада Банку Польського обнизила з днем 26. ц. м. процентову стопу зі 6 на 5. Чи інші банки підуть його слідом, залежить від ПКО. Тепер ПКО платить від щадничих вкладок 5 а банки 6 проц. Якщо ПКО обнизить свою процентову стопу, рішаться на це також інші банки.

— **Самогубство купця.** При вул. Легіонів 29 у Львові вискочив крізь вікно III. поверха 32-літній купець зі Шумська Йосиф Духовний. Згинув на місці. Причина: задовження.

— **Краєва хроніка.** В Биткові пов. Надвірна виловлено з Бистриці тіло 13-літньої дівчини. — На залізничому двірці в Коломиї окрадено реемігрантку з Франції Людвику Ґеретель з готівки 6.000 франків і багажу. — Тютюневі концесії в детайлічній торговлі скасовані. Їх заступлять реєстрацією в монопольних урядах. — Директора міського дому сиріт при вул. Кадетській у Львові Врублевського арештували за фінансові надужиття.

— **Як згинув бандит А. Чайковський?** У звязку з убивством опришка Андрія Грім-Чайковського в Серафинцях, повідомляють, що Чайковський повідомив був свою сестру Анну Онучак, що 24. жовтня приїде до неї до Городенки. Онучакова хотіла пімститися на братові за це, що мати визначила його одиноким спадкоємцем, тому занесла цей лист на поліцію та зажадала 1000 зол. нагороди, яку визначило староство. Поліція повела слідство, та ствердила, що Чайковський написав цей лист на те, щоби змилити поліцію. Тому виплатила Онучаковій лише сто зол. Тимчасом Чайковський певний що змилив поліцію, пішов спокійно до Серафинець до своєї матері, відкіля мабуть хотів утекти за кордон. Наслідком того командант постерунку Янковяк переодітий за селянина пішов з постерунковим Дяковом до хати Чайковської. Коли відчинив двері, побачив Чайковського, що сидів при столі, читаючи газету. „Ренце до гури!" — крикнув Янковяк. В тій хвилині стара, 70-літня Чайковська ударила Янковяка сокирою в груди. Вістря сокири перетяло тільки одіж, не ранячи тіла. У відповідь на те Янковяк стрілив до неї з револьвера. Куля попала в ліве око і пройшла крізь череп. Тоді на Янковяка кинувся Чайковський. Янковяк стрілив двічі. Перший стріл хибив, другий попав в околицю серця, наслідком чого Чайковський згинув на місці. Незабаром померла його мати. Все те сталося в пятницю коло 10 год. перед полуднем. При ревізії поліція знайшла під підлогою криївку Чайковського довгу на півтора метра. В ній були три револьвери і втятий кріс. Янковяка жде нагорода в квоті 2.500 зол., яку визначено за зловлення або вбиття Чайковського.

— **Грабунковий напад.** На дім Штайнгарта в Надвірній напали в ночі бандити. Стероризувавши домівників револьверами, зревідували склеп і забрали 200 зол. готівкою та більшу скількість тютюнових виробів. Стрінувшись з опором, побили Штайнгартову, її сина та доньку і втікли. Були озброєні в револьвери, палки та залізні ломи.

— **Загадочне вбивство.** В Ганківцях пов. Снятин хтось стрілив крізь вікно до хати польового сторожа Василя Джуголика. Куля попала в голову і Джуголик згинув на місці. Здогадуються, що вбивства доконав хтось з місцевих злодіїв, з якими Джуголик удержував звязки, або на еротичному підкладі. Арештовано кілька підозрілих людців і жінку Джуголика.

— **Смертний присуд.** Наглий суд у Станиславові засудив Сидора Левицького, який поранив поліцая Домініка, на кару смерти на шибениці.

— **Наглий суд.** Окружний суд у Гнезні, як наглий, засудив на кару смерти Петра Лінку та Йос. Радзімського рільних робітників, за вбивство реемігранта з Америки, жида Вручинського з Мелещина.

— **Замкнуть університет?** Як ми вже вчора повідомляли, в варшавському університеті прийшло до кровавих ексцесів між членами Легіону Млодих і членами Обозу Велькей Польскі. При цьому здемолювали льокаль Братньої Помочі. У бійці послугувалися кастетами, камінням і револьверами. Кількох студентів було ранених. Студента Сека поранили так тяжко, щб він досі лежить непритомний. Має заломаний череп і багато ран від кастетів і каміння. Прокуратор переслухав студента Кожицького який postрілив студ. Клеткіна. Перевели ревізії серед членів Обозу Велькей Польскі й арештували багато з них. У четвер прийшло знову до бійки студентів перед будинком університету. Поліція розігнала студентів. Колиб припинення викладів не вспокоїло студентів, влада рішено замкнути університет на весь 1933—34 рік.

— **Ріжні вістки.** В Джонставні (британська Ґуяна) одна жінка привела на світ семеро дітей. Мати й діти здорові. — У Вапаторі біля Яс вибухнув мотор молотільні. Згинуло при тому 6 робітників, кільканацятьох було ранених.

— **До звіту з наглого суду над Северином Мадою.** У вчорашньому обширному звіті про наглий суд над Северином Мадою у двох місцях — частинно наслідком великого поспіху, з яким треба такий звіт зладити, частинно наслідком друкарського пропуску кількох рядків — звіт вийшов неясний. Хоча це торкається другорядних для справи моментів, всетаки вияснюємо їх хочби з уваги на заінтересовані особи. Отже у звіті зі зізнань Мади м. і. має бути таке: „Маляр Бережницький вказав ще в Калуші Маді львівську адресу арт.-мал. Якимця, до якого Мада зголосився по приїзді до Львова та який поінформував його, де живе Бережницький". Поважніша, вже чисто друкарська, помилка трапилась в уступі про внески д-ра Л. Ганкевича. Має бути: „Дальше (вносить покликати): Ол. Луцького на обставину, що це він втягнув Маду до ОУН, та Іванчука, що це він дав обвинуваченому зброю..." і т. д. (Як відомо зі звіту Іванчук і Луцький перебувають у звязку з цією справою у слідчій вязниці).

З відгуків самбірського процесу.

Лист до Редакції.

Дрогобич, дня 24. жовтня 1933.
До Хвальної Редакції „Діла"
у Львові.

На основі § 19. пресового закону просимо помістити у Вашому щоденнику ось що:

У звязку зі змістом статті в „Ділі" з дня 8. жовтня 1933 ч. 264. підписаної п. В. Целевичем під заголовком „На маргінесі зізнань Романа Барановського", помістили ми заяву в „Ділі" з дня 12. жовтня 1933 ч. 268, в якій зобовязалися подати до прилюдного відома матеріяльні докази нашої невинности.

В цій справі Вп. д-р Володимир Ільницький і Вп. д-р Іван Рогуцький зробили докладніший відпис зі судових актів окружного самбірського суду, які торкаються зізнань комісара Бубена, зложених на розправі дня 26. вересня 1933.

На основі цього відпису стверджуємо, що неправдою є це, що Хвальна Редакція помістила в „Ділі" з дня 8. жовтня 1933 ч. 264 в статті „На маргінесі зізнань Романа Барановського", а саме:

„...і правильно зробив часопис „Наш Клич", що подав докладно і з підчеркненням зізнання Бубена, який подав Чеховському, як своїх конфідентів в Дрогобичі 'назвиська Веселого, Городинського, Гавдяка", — зате правдою є це, що оцим подаємо:

„Стверджую, що нинішнього дня при безпосередній співучасті пана д-ра Володимира Ільницького, адвоката в Дрогобичі, переглянувши (адв. д-р Рогуцький) акти карні са Барановський і товариші до ч. спр. III. К. 656/33 Окружного Суду в Самборі і в актах тих перечитав протоколи зізнань свідка Бубена, тут понижче цитовані:

I) До протоколу слідства з дня 21. жовтня 1932 р. (Том V. карта 1369) свідок Бубен зізнав перед суддею Скуржинським: „Dopiero wspomniana karteczka napisana przez Baranowskiego, później pismo przysłane przez komisarza Czechowskiego już po zabójstwie śp. Hołówki z zawiadomieniem o wyjeździe Baranowskiego na teren drohobycki i z poleceniem jego aresztowania oraz wzmianka, że po śladach Baranowskiego można będzie dojść do sprawców zabójstwa, upewniło mnie co do tego, że Baranowski jest konfidentem komisarza Czechowskiego.

II) Do protokołu śledztwa z dnia 15. maja 1933 (Tom VIII. karta 2193) zeznał Buben przed Sędzią Skórzyńskim: „Sędzia okazuje mi notatkę napisaną przez komisarza Czechowskiego, zatytułowaną „Buben Drohobycz". Notatka ta nie została napisana przez Czechowskiego w mojej obecności. Przypominam sobie to tylko, że kiedy widziałem się we Lwowie z Czechowskim poraz ostatni przed jego śmiercią, podałem mu kilka nazwisk osób zamieszkałych w powiatach stryjskim i drohobyckim, które według moich wiadomości mogły posiadać bliższe informacje w sprawie napadów na Urząd Pocztowy w Truskawcu i zabójstwa śp. Hołówki. W tym celu, ażeby konfident Czechowskiego wiedział, do kogo należałoby sie zwrócić o potrzebne informacje. W liczbie tych osób wymieniłem: Motykę, jako tego, który zorganizował hurtek UON w Truskawcu, Biłasa Jarosława, czy też Wasyla, jako tego, który był zaangażowany w robocie UON na terenie Truskawca, Leona Kryśkę, jako tego, który zasięgał informacji u Motyki i Biłasów przed napadem na Urząd Pocztowy w Truskawcu o stanie liczebnym i rozmieszczeniu placówki PP. oraz Tadeusza Gawdiaka, jako wytrawnego działacza UON na terenie Drohobycza".

III) Świadek Dymitr Buben przesłuchany poraz trzeci w śledztwie jak Tom IX. karta 2443 nie zeznał niczego w przedmiocie omawianym między mną, a panem d-rem Ilnickim sprawy.

IV) Świadek Buben przesłuchany na rozprawie głównej w dniu 26. września 1933 roku wedle protokołu jego zeznań odwołuje sie do swoich zeznań złożonych, jak Tom V. karta 1360, Tom VIII. karta 2193 i Tom IX. karta 2443. W samym protokole rozprawy niema żadnej wzmianki o tem, jakoby Buben kierował konfidenta Czechowskiego do jakiejkolwiek osoby w Drohobyczu, czy Truskawcu, jest tylko powołanie się na jego zeznania złożone w śledztwie Tom VIII. karta 2193."

Самбір, дня 17. X. 1933 р. Д-р Іван Рогуцький."

Підписані стверджують на основі наведеного відпису зізнань комісаря поліції Дмитра Бубена, що неправдою є подана інтерпретація зізнань Бубена в „Ділі", чим зроблено велику кривду підписаним громадянам. Зате правдою є те, що підписані ніколи не мали і не мають ніякого контакту з поліцією, як рівнож правдою є те, що поза вище цитованим відписом та зізнаннями комісаря Бубена, той останній нічого більше не сказав, щодо осіб підписаних в цій справі.

Оригінал вище цитованого відпису находиться у Вп. д-ра Степана Витвицького, адвоката в Дрогобичі.

Просимо Хвальну Редакцію у найближчому числі „Діла" помістити в цілости це спростування.

Рівночасно зазначуємо, що на випадок непоміщення цего спростування, цілу справу звернемо на судову дорогу.

Городиський Володимир, абс. філ., урядовець „Р. Ш." і філії „Просвіти"; Мгр. Іван Городиський; Мгр. Осип Городиський; Ґавдяк Тадей, абс. філ.; Ґавдяк Богдан, абс. гімн.; Ґавдяк Омелян; Веселий Олександер, студ. прав.; о. Веселий Володимир; Веселий Нестор.

Від Редакції: Розуміємо схвилювання підписаних під повищим листом громадян, але не розуміємо, чому їх поденервування звертається проти п. В. Целевича і „Діла". Адже п. Целевич покликувався на „Наш Клич", який містив звіти з самбірської розправи на підставі **стенограмів** свого спеціяльного кореспондента і які тому були найобширніші з усіх істнуючих із тої розправи звітів. Тому нам здається, що весь повищий лист і перевірка протоколів недоцільні і зайві: ніколи „Діло" ані п. Целевич не хотіли на когонебудь кидати клейма конфідента, але не можна чейже було промовчати зовсім звіту, в якому згадано ті призвища.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 27. X. год. 7.30 веч. „Фрайляйн Доктор".
Субота, 28. X. год. 7.30 веч. „Фрайляйн Доктор".

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 27. X. год. 7.30 веч. „Дика бжола".
Субота, 28. X. год. 7.30 веч. Дика бжола".

Кіна.

АДРІЯ: „Хатина дядька Томи".
АПОЛЬО: „Мушу тебе здобути" (Іван Кепура).
АТЛЯНТИК: „Кінг-Конг".
ВАНДА: „Пімста", „Моряк солодких вод".
КАСІНО: „Біла лелія".
КОПЕРНИК: „Королівський любко".
КОЛІСЕЙ: „Портові ночі", ревія „Шукаємо перчика".
МАРУСЕНЬКА: „Онкель Мозес" (Шалома Аша).
МІРАЖ: „Бейбі" (Анні Ондра).
МУЗА: „Його екселенція субект" (Е. Бодо).
ПАЛЯС: „Мушу тебе здобути" (Іван Кепура).
ПАН: „Сестра Анджеліка".
ПАСАЖ: „Острів таємниць" і хор ревелерсів.
СТИЛЕВЕ: „Брати Карамазові" (Достоєвського) та ревія.
ХИМЕРА: „Її Княжа Величність" (із Лілікою Гарвей).
УТІХА: „Пірати степу" та ревія.

Закордонне радіо.

Пятниця, 27. жовтня 1933.

Кенігсберг (217.1) 16.00 Концерт; **Братислава** (279,3) 19.10 Концерт; **Бреслав** (325) 14.10 Шубертові пісні, 20.10 Вес. концерт; **Штутгарт** (360,6) 21.00 Нар. музика; **Букарешт** (394,2) 21.00 Спів; **Берлін** (419) 20.05, 21.20 Нар. пісні; **Білгород** (429,7) 21.15 Оп. арії; **Рим** (441,2) 17.15 Концерт; **Прага** (488,6) 19.40 „Чеська пісня" кантата на міш. хор; **Відень** (517.2) 11.30, 12.00 Концерт, 17.20 Пісні й арії, 19.00 Музика до оп. „Індіго" І. Штравса, 21.45 Фортепян; **Будапешт** (550.5) 19.30 Опера; **Харків** (937.5) 10.00 Гумор і сатира, 13.50 Мандоліна, гармонія, 16.20, 18.00 Концерт, 19.00 Твори українських і російських композиторів.

Субота, 28. жовтня 1933.

Кенігсберг (217.1) 11.30, 16.00 Концерт; **Міляно** (331,8) 17.10 Неаполітанські пісні; **Штутгарт** (360,6) 11.10, 13.35 Пісоньки й танці; **Ляйпціг** (389,6) 20.00 „Солодка дівчина" оп. Райнгардта; **Берлін** (419) 16.00 Фортепян; **Рим** (441.2) 20.45 „Пінота", „Кавалерія Рустікана" оп. Масканія; **Прага** (488,6) 20.15 Симф. концерт; **Брюселя** (509,3) 21.00 „Пер Гінт" песа Ібсена; **Відень** (517.2) 12.00, 14.00 Концерт, 19.00 Оп. музика, 22.20 „Лер Компаньон" комедія ЛьАронжа; **Будапешт** (550,5) 17.00 Циг. музика, 19.15 Оп. фрагменти (орхестра, спів); **Харків** (937.5) 9.00 Оп. арії, 10.00 Музика, веселі оповідання, 13.50 Нар. пісні, 15.00 Скрипка, фортепян (німецькі пісні, танці), 18.00 Іт. і фр. музика, 19.00 Легка музика.

Львівське радіо.

Пятниця, 27. жовтня 1933.

7.00—7.55 Раняшня авдиція; 11.45 Комунікати, грамофон; 12.05, 12.38 Легка музика; 15.30 Господарські вістки; 15.50 Збіжева біржа; 16.00 Великі артисти сцени й естради (грамофон); 16.40 Жіночі часописи; 16.55 Спів (Шабранська, мецосопр.); 17.25 Арії та пісні (Чарнецький, тенор); 18.00 У фабриці ваг; 18.20 Легка музика; 19.25 Фейлетон; 20.00 Муз. балачка; 20.15, 21.15 Симф. концерт; 21.00 Літ. фейлетон; 22.40 Спортові вістки; 22.50 Танкова музика; 23.05 Найгарніші твори з грам. плит.

Субота, 28. жовтня 1933.

7.00—7.55 Раняшня авдиція; 12.05, 12.35 Популярна музика з грам. плит; 15.30 Господарські вістки; 15.40 Оп. арії Шаляпіна (грам. плити); 16.00 Авд. для хорих, сальонова орхестра; 16.40 Лекція фр. мови; 16.55 Концерт орхестри; 18.00 Мандрівка по Гор. Шлеську; 18.20 Саксофон, пісоньки; 19.05 Едв. Єлінек, чеський польонофіл; 19.18 Грамофон; 19.25 Літ. чвертьгодина: Кипріян Норвід; 20.00, 21.15 Концерт чеської музики; 21.00 Почт. техн. скринька; 22.00 Спортові вістки; 22.15 Польська музика, спів; 23.05 Весела авдиція: „Виленська зазуля"

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові в четвер у приватних оборотах платили за доляра 5.95 зол.

На варшавській біржі в четвер були такі курси: Льондон 28.24, Париж 34.88, Ціріх 172.59, Амстердам 359.55, Нюйорк кабель 5.96, Нюйорк чеки 5.94.

Золото: доляри 9.04—9.06, франки фр. 36.50—36.70; корони 37.20—37.60; дукати 83.40—83.70; рублі 46.50—47.50.

Срібло без зміни.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

	Ціни л. Підволочиська	льоко Львів
Пшениця збір.	17.00—17.50	18.50—19.00
Горох зелений	18.00—20.00	
Горох Фольгера	22.00—24.00	
Висівки житні	6.75—7.00	6.75—7.00
Крупи гречані	37.00—38.00	

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗА"

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 26. X.: масло зол. 2.90, молоко 19 сот., сметана 90 сот., яйця 4—4.10 зол. за копу. Тенденція на масло і сметану утримана, на молоко і яйця сильна.

Читайте „Діло"!

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Порядок Богослужень у Волоській церкві. В неділі і свята: Служба Божі читані: год. 7. з проповідю, год. 8., год. 9. (наука для молоді 8.45) і год. 12. Співана Служба Божа з проповідю год. 10. В свята крім цього читана Служба Божа год. 6. рано. Вечірні з проповідю і благальною піснею год. 4. В суботи і напередодні свят вечірні год. 6. вечором. Кожного дня в тижні Служби Божі год. 6.15, 7.15, вечірня 6. вечором. Священики сповідають щодня від 6. до 8. рано і від 6. веч. Кожної першої неділі в місяці по Службі Божій год. 7. і по співаній год. 10. як також кожної першої пятниці в місяці по Службі Божій год. 6.15 благословення Найсв. Тайнами. 3—?

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

НАПРАВА СЛУХАВОК, додання шнура, регуляція і магнезування лише 75 сот. — „RADJODŹWIĘK", Красіцьких 17. 2—1

РОЗПИЛЯЧІ до вод і перфум направляє фірма Штрассберг, Львів, ул. Пілсудського 21. 514 1—1

„БІБЛЬОС" — друкарня шукає доброї накладачки до плоскої машини. 512 1-1

ШУКАЮ якоїнебудь праці. Можу повести домашнє господарство, занятись дітьми або хорими за скромною винагородою. П. Корда, Ілів, п. Березівці. 1—2

ПРАННЯ біля приймаю до хати по дешевих цінах. Вп. п. Студентам значно дешевше. Підвале ч. 9 (в подвірю) Стахова. 2—3

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошенєвих.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.15
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоги . 0·40
1 „ „ в тексті і новинках . 0·45
„ на першій сторінці . 0·55

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні по . . . . зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . . 0·10
шукаючі праці . . . . 0·08
слова товстим друком подвійне.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 380·—
„ „ 1/2 . . . . . . 200·—
„ „ 1/4 . . . . . . 110·—
„ „ 1/8 . . . . . . 60·—
Текстові сторони 30 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10